

ՄՈՒՍՍԱՅՔ ՄԱՍԵԱՅ

ՏԱՐԻ 1865.

ԶԱՅՆ ԸՆԿԵՐԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15.

Այս հրատարակութիւնը Զորեքշարժի և
Շաբաթ օրերը:
Ծանուցման տողը 3 դրէ է:

ԹԻԻ 8.

Կամակ և յօդուած ուղղելի առ
Ս. Հայկունի:
Վարդաշի խան վերի յարկ թիւ 3.

Մէկ թիւը 20 բարայ է.

ԶԱՅՆ

ԱՌ ՀԱՄՕՐԷՆ ԱԶԴՆ ՀԱՅՈՅ

ՎԱՍՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ

« Ամենայն մարդ յանձն իւր եկե-
ղեցի էր, նոյն ինքն Քահանայ, մար-
մինք իւրաքանչիւր՝ Սուրբ Սեղան և
ողիք նոցուն՝ Պատարագ ընդունելի »:

ԵԶԻՇԷ

Ազգ իմ Սիրական, Կաթողիկոսի մահուան լուրն
արդէն առիւր, Հայրապետական դառն վիճակի աղէտ-
ներն, եւ կորստարեւ արհաւիրքներն իմացար եւ
մորմոքեցար, զարթիր ուրեմն, զգաստացիր եւ ժա-
մանակ մի կորսնցունեւ աղէտից առաջն առնելու,
եւ արժանաւոր Հայրապետ մը ընտրելու: Կաթողիկոսի
վախճանեցաւ, Կաթողիկոսութեան գաղտնադէտ վիճակի
մէջ մնաց, Հայրապետական Աթոռն դատարկ, եկե-
ղեցւոյդ Վարչութիւնն անխնամ, փառքդ ու յոյսդ
եկեղեցւոյդ մէջ եւ եկեղեցիդ փառաւորել: ազա-
տութիւնդ հաւատքիդ ու խղճիդ մէջ, ու խիղճդ
բռնաբարութեան տակ: ապագայդ Ուսումնարանաց
մէջ եւ Ուսումնասիրութիւնն անխնամ եւ ստրկու-
թեան ենթակայ: Զարթիր, ով ազգ իմ, զարթիր
եւ իմացիր, որ դու ես քո տէրն, դու ես քո եկե-
ղեցւոյ եւ Հայրապետութեան պահապանն եւ պաշտպանն՝
դու ինքդ ես քո եկեղեցին, եկեղեցին է իւրա-
քանչիւր անհաւան Հայութեան, ծեր, թէ մանուկ,
մեծատուն թէ աղքատ, այր թէ կին, վառն զի ա-
նոնց ժառանգն է: որոնց համար պանծալով կըսէ
քաղցրարան Եղիշէն « Ամենայն մարդ յանձն իւր ե-
կեղեցի էր, նոյն ինքն Քահանայ, մարմինք իւրա-
քանչիւր՝ Սուրբ Սեղան, եւ ողիք նոցուն՝ Պատա-
րագ ընդունելի »:

Զարթիր, Սիրելի Ազգ իմ, այսօր Հայրապե-
տական Աթոռն քեզմէ Հայրապետ կը խնդրէ, կը
պարտաւորէ իւրաքանչիւր զաւակդ պատկերացնել
իր անձի մէջ իր եկեղեցին, իր Քահանայութիւնն,
իր Սրբութիւնն, իր Սեղանն, իր վիշտն, իր մխի-
թարութիւնն, իր զոհն ու իր փրկութիւնն: Վառն
զի ժառանգական չէ քո Հայրապետութիւնն, որ

ժառանգն պատրաստ լինի ու դու նիրհես: այլ ընտ-
րողական եւ ընտրութիւնն քեզմէ կախեալ: իշխանա-
պետական չէ քո եկեղեցին, որ իշխաններն իշխեն եւ
դու խոր ՚ի քունն ննջես անհոգութեամբ: այլ ժողո-
վրդական եւ ժողովուրդն դու ես: Թող Պապականու-
թիւնն ջանահար լինի տէրութիւններն իր ցնորական
Աստուածապետականութեան մէջ ամբողջել: Թող Ռու-
սականութիւնն ամենայն հնարք ՚ի գործ զնէ եկեղեցին
Կայսերական գաւազանի տակ նուաճել: Թող Արեւ-
մուտքէն Պապն ինքզինքը գլուխ Տէրութեանց քա-
րողէ եւ Հիւսիսէն Ռուսաց Կայսրն զինքն գլուխ ե-
կեղեցւոյ: Թող բռնաբարեն, ինչպէս որ կուզեն,
մին եկեղեցեաւ տէրութիւն եւ միւսն տէրութեամբ
եկեղեցի: Իսկ դու, Ազգ իմ, որ մնչեւ ցայսօր հա-
լածուեր ես, չարչարուեր ես քո հաւատքի համար
քո խղճի ազատութեան համար եւ երբէք չես հա-
լածեր ու չես չարչարեր: Դու որ Աւետարանը եր-
բէք ծառայեցուցած չես աշխարհակալութեան եւ
փառամոլութեան կրքերու՝ հաստատուն կաց քո նախ-
նական ճանապարհին վրայ, եւ հալածանքներէ բնաւ
մի սարսափիր: այլ անհոգութենէ, թուլութենէ,
եւ զեղխութենէ: Հալածանքներն քեզ հայրենիքէ
աքսորեցին, անազին լեռներ ծովեր եւ ցամաքներ
անշրպեռեցին քո օրդիքն իրարմէ, զանազան քա-
ղաքականութեանց մէջ զանազան տարազներու եւ
կերպարանափոխութեանց ենթարկուեցան: Բայց ե-
կեղեցին միշտ իրենց հետ տարան, վառն զի իրենք
էին եկեղեցին, վառն զի « Ամենայն մարդ յանձն իւր
եկեղեցի էր, նոյն ինքն Քահանայ, մարմինք իւ-
րաքանչիւր՝ Սուրբ Սեղան, եւ ողիք նոցուն՝ պա-
տարագ ընդունելի »: Հայաստանի օրդիքն յանուն
եկեղեցւոյ միայն կարողացան միշտ իրարմէ անբա-
ժան մնալ, իրար յիշել, իրար սիրել, թէ հայրենե-
աց մէջ, թէ օտարութեան, թէ ազատութեան մէջ
թէ ստրկութեան, թէ հարստութեան մէջ՝ եւ թէ
աղքատութեան, որտով միանալ սիրով զուարճանալ
եւ հողելով ՚ի մի վայր կեդրոնանալ: Այս հողեւոր
միութեան մէջ է քո փրկութիւնն, մխիթարութիւնն,
ազատութիւնն եւ երջանկութիւնն, Ազգ իմ պան-
ծալի: Այս հողեւոր միութեանն ես պարտական դու
այսօր քո զոյութիւնն, քո անունն եւ քո պարծանք:

Այս հոգեւոր միութիւնն է քո մեծութիւնն, քո հայրենիքն, քո հայրն եւ քո մայրն. վասն զի այսպէս աղաղակեցին քո անմահ նախնիքն եւ այսպէս աւանդեցին յետագային աղաղակել 'ի լուր թագաւորաց եւ իշխանաց. « Հայր մեր զՍուրբ Աւետարանն գիտեմք, եւ Մայր՝ Առաքելական Կաթողիկէ եկեղեցի Հայաստանեայց. մի ոք չար անջրբպետ 'ի մէջ անկեալ՝ զմեզ քակեացէ 'ի սմանէ »: (Նղիշէ): Այս խոստովանութեամբ ապրեցան, մեռան եւ անմահացան մեր նախնիքն, այս խոստովանութեամբ եւ մենք պիտի ապրինք, մեռնինք, եւ անմահանանք: Այս է Հայու սասարն եւ սպառազինութիւնն բարբարոսութեանց դէմ. այս է նորա կոչումն ազգաց եւ ազանց մէջ. այս է նորա խորհրդանշանն մարդկութեան պատմագրքին մէջ: Այս է քո միակ ստացուածքն, անգ իմ բազմաչարչար. քո անկողնոյտեղի գանձն աշխարհիս փարթամութեանց մէջ, իշխանութեանց եւ պետութեանց մէջ, աշխարհակալութեանց եւ բնութեանց մէջ: Չունիս դու զօրական բանակներ եւ նաւատորմիղներ. չունիս դու ապարանքներ եւ շահավաճառ նաւեր. չունիս շահատաններ եւ գործարաններ. այլ ունիս Խաչ, ունիս Աւետարան, ունիս Եկեղեցի, մարտիրոսներ, տաճարներ, եւ անշուք մեհառատաններ: Այս է այժմ քո միակ ստացուածքն աշխարհիս վրայ: Բայց իմացիր, որ տմարդի անգթութիւնը, անկարեկից սրտերը եւ աշխարհաւեր կրքերը այդ միակ ստացուածքն եւս յափշտակելու ջանալ չեն ամաչեր: Կրտսեանն որ դու փարթամութիւնդ, հանգստութիւնդ, հայրենիքդ, թագաւորութիւնդ, պալատներդ, զօրքերդ եւ զօրապետներդ զոհեր ես քո միակ գանձին — « Եկեղեցւոյն է — Խաչն ապարանքն »: Կրտսեանն որ դու քո եկեղեցւոյ ապրեր ես եւ պիտի ապրիս, ջանաւնար կը լինին յափշտակել, որ դու վտանգուիս եւ կորնչիս: Ո՛վ գազանային անգթութիւն՝ որ մարմինն սպաննելէն չետկշտանար, հոգին ալ կուգէս սպաննել: Իմացիր. անգ իմ տառապակիր, որ դարերու փոփոխութեամբ եւ աշխարհի ճարտարամտութեամբ կերպարանափոխ եղած են եւ քո թշնամիքը: Առաջ դէմ յանդիման էր քո թշնամին, այսօր գաղտագողի: Առաջ՝ սուր՝ հուր՝ կախաղան՝ բանտ՝ աքսոր եւ հալածանք էին նորա գործիքներն, իսկ այսօր՝ քաղաքականութիւն պատրուակեալ հովանաւորութիւն, օրինափոխութիւն եւ կարգափոխութիւն, ծածուկ դարանագործութիւն: Հալածանքը արտաքին էր եւ դիւրին էր քեզ տեսնել եւ չօշափել. բայց քաղաքականութեան դարաններն գաղտնի են եւ դժուարին գուշակել: Հալածանքէ ահ չկար, վասն զի արթուն կը պահէր ոյժդ եւ զօրութիւնդ. բայց վտանգաւոր է

քաղաքականութեան նենգութիւնն, վասն զի ապահով քնոյ մէջ քնացընելով կը կողոպտէ գլխոյդ պսակը եւ զօրութիւնը, որպէս Դալիլա Սամփոնին զօրութիւնը: Դարեւոր հալածանաց դիմացար, անթիւ տառապանքներ ուրախութեամբ տարար, անապատաց եւ լեռանց մէջ գետնախշտի եղար, գաղթականութեամբ բոկոսն չըջեցար եւ եկեղեցիդ պահպանեցիր, որդւոցդ արիւնը գետօրէն թափեցիր եւ արիւնարբու բռնաւորներն քրիստոնէական մարտիրոսութեամբդ ամաչեցուցիր, այժմ եւս արթուն կաց եւ եկեղեցւոյդ մէջ կեանքդ, երջանկութիւնդ եւ փրկութիւնդ որոնէ: Իմացիր միանգամայն, որ հաւատոյ ոգեւորութեան մէջ է մարդկային մտաց անընկճելի զօրութիւնը, ժողովրդեան կեանքը, նորա սրտի անսպառ եւ ուրախարար ըզգացմունքները, նորա մարմնոյ քաջառողջութիւնը, բարոյական ոյժը, ազատութիւնը եւ կենդանութիւնը: Այդ ուժը աննկուն է եւ անխորտակելի քանի որ անով ոգեւորուած ես դու, բայց եթէ պաղեցար եւ անհոգացար, իմացիր որ ստանեցար եւ կորար: Հաւատոյ ոգեւորութեամբ եւ բարոյական ուժով անցեր ես դարեւոր փոթորիկներէ, բռնութեանց արհաւիրքներէ, անցեր ես ընդ հուր եւ ընդ ջուր. այդ ուժով դարձեալ կրնաս ազատ գերծանիլ քաղաքական նենգութիւններէ եւ աններողամտութեան թաքթաքուր դարաններէ: Հալածական ես, վարատական ես, բայց մի վհատիր. դօտիդ պնդեալ պահէ ընդ մէջ եւ ճրագդ լուցեալ, միշտ կարող ես առաջ գնալ, անդունդներէ անվտանգ ազատիլ, մթութենէ ապահով անցնիլ եւ մարդկութեան մէջ կոչումդ անարատ պահպանել: Քաջ իմացիր, որ հոգեւոր ոյժն էր, որով « սուրբ սպանողացն բթեցան եւ պարանոցի քո ոչ ձանձրացաւ »: (Նղիշէ): Այդ հոգեւոր ոյժն միայն կրնայ արթուն պահել քեզ արդարութեան, ճշմարտութեան եւ ազատութեան մէջ. « Քանզի ուր հողի տեսուն է անդ է եւ ազատութիւն » (Պօղոս): Դու խաղաղութիւն չունիս աշխարհիս վրայ, անգ իմ հալածեալ. քանի որ Հայրդ Աւետարանն է, եւ Մայրդ Առաքելական Կաթողիկէ եկեղեցի Հայաստանեայց: Այս հայրն ու մայրն միայն մարտիրոսներ կը ծնանին եւ նահատակներ եւ քո կեանքը նահատակութիւն է բովանդակ: Ո՛վ չէ հալածեր քեզ. Պարսիկն, Յոյնն, Հաղարացին, Հռովմայեցին: Ո՛վ չէ կամեցեր կլանել քեզ. Պապականութիւնն, Բողոքականութիւնն, Ռուսականութիւնն. մերթ արքայութեան դռները առջեւդ փակելով, մերթ մոլորեալ քարոզելով, մերթ սնտոի յոյսեր խոստանալով: Գո խաղաղութիւնն հալածանքն է, արթնութիւնն, մտածմունքն, պահպանութիւն իրաւանց, խոստովանութիւն ճշմարտութեան եւ կատարումն ողարտուց: Արթնութիւն միայն կեանք

ունիս, հալածանքով կրթութիւն, մտածմունքով յառաջադիմութիւն, պահպանութեամբ՝ իրաւունք, եւ պարտուց կատարմամբ ազատութիւն:

Անիծողներդ օրհնէ, հալածողներուդ համար աղօթէ, թշնամիներդ սիրէ, բայց իրաւունքդ ձեռքէ մի թողուր, խղճիդ ազատութիւնը աշխարհիս ոչ մէկ մեծութեան հետ մի փոխեր, այն ազատութիւնը, « Որ ոչ է պարզեւ թագաւորաց այլ շնորհք մեծին Աստուծոյ, ոչ միում ումեք 'ի մարդկանէ տուեալ, այլ ամենայն բանաւոր ազգաց, որք վիճակեալք են 'ի բնակութիւն 'ի ներքոյ արեգակնաւ »: (Նղիշէ): Իմացիր, ով ազգ իմ, որ լուսաւոր աշխարհը այսօր կը ծիծաղի մարդկային մտաց այն հրէշական ծնունդներու վրայ, որ բանտով, բանադրանքով, կախաղանով, եւ զինու զօրութեամբ կամեցեր են կամ կը կամին խղճի ազատութիւնը շրջափակելով ընել, Ազգ մը կամ անհատ մը հաւատափոխութեան ստիպել, բանադրանքով եկեղեցիէ հանել կամ զէնքով եկեղեցի մտցնել: Արշափ անարժան են այս հրէշական միջոցներն մարդկային կատարելութեան եւ քրիստոնէական ազատութեան, այնչափ եւ թուլամորթութիւնն, ստրկութեամբ կորահալն կամ պատուով չլանալն եւ իր խղճի ազատութիւնը վաճառելն անարժան է մարդկային կոչման եւ ճշմարիտ քրիստոնէութեան: Դու՝ որ մինչեւ ցայսօր անցեր ես ամեն փոթորիկներէ եւ անարժանութեամբ չես արատաւորեր քո անունը, ոչ հալածելով եւ ոչ թուլութեամբ եկեղեցւոյդ ազատութիւնը վաճառելով, այսօր եւ մեծ պարտք մը ունիս կատարելու: Աշխարհը քեզ կը նայի այսօր, թէ ինչպէս պիտի փարատես Հայրապետութեան տառապանքներն: Ի՞նչպիսի Հայրապետ պիտի բազմեցնես այն նուիրական գահին վրայ, ուր բազմեր են Լուսաւորիչներ, Շնորհալիներ, Իմաստասէրներ, եւ Վկայասէրներ: Այն նուիրական գահէն միշտ տառածուեր է քո զաւակացդ մէջ լուսաւորութիւն, շնորհք, իմաստութիւն, ճշմարիտ քրիստոնէութիւն, եւ ճշմարիտ Հայրենասիրութիւն: Այսօր եւս լուսաւորութեան, իմաստութեան եւ հայրենասիրութեան կարօտ են զաւակներդ: Պատրաստութիւն տես ուրեմն առանց ժամանակ կորսնցունելու, որ Հայրապետական գահէն լոյս եւ իմաստութիւն ծաւալի որդւոցդ մէջ: Խաւար դարերու եւ գերութեան օրերու մէջ Հայրապետական գահն լոյս է տուեր Հայաստանեայց եկեղեցւոյ զաւակաց, այսօր դար է լուսաւորութեան եւ ազատութեան, ամօթ է եւ նախատինք եթէ աղօտապատ լինի այն գահն եւ ըստրկութեան մասնուած: Կաթողիկոսական համագլխային ընտրութեան իրաւունքն պարտք կը դնէ այսօր իւրաքանչիւր Հայու վրայ նախապաշարմունք եւ անհոգութիւն 'ի բաց մերժել, հեռաւորութիւն

եւ պանդխտութիւն իսպառ մոռանալ, հոգւով եռալ, սրտով միանալ եւ Հայաստանեայց Հայրապետութիւնն արժանեւորի Հայրապետով մը մխիթարել: Անշարժութիւնը մահ է, շարժումն է միայն որ կենդանի կրնայ պահել Ազգն եւ եկեղեցին, եւ յառաջ կը քալեցնէ մեզ՝ լինիլ կատարեալ, որպէս եւ Հայրն մեր երկնաւոր կատարեալ է:

Խ. Տ. Ա. Վ.

Վախթով Մեղուի Սըվաճի խմբագիրը կը հպարտանար Մեչոխէչա մը ունենալուն համար, եւ ամենուն բերնին ջուրը կը վազէր Պոյաճի օտաւարի աղբիւրին պէս. ասոնց կարգէն էինք նաեւ մենք: Եւ անկէց հետէ զբաղեալ էինք Խույուճի չարչրսին հինախ-եռտան թէլլալ Համբարձումէն գողցած Վեց-հաղարեայ անուն գիրքը կարդալու՝ Սըվաճիին փառքին տիրանալու համար. այս հալէսնիս կատարուեցաւ... հ'ո'ւ'ր'ր'ր'ր'ա'ա'ա'ա'. վասն զի երէկ գիշեր Մըստըր խալըլիկը ինքզինքը մեզ յանձնեց եւ խոստացաւ որ ասկէց վերջը իւր ծառայութեամբը մեզի նպաստամատոյց - Տպարանի գրաչարները նաւամատոյց շարել ուղեցին - լինի. եւ իբր գրաւական իւր խոստման հետեւեալ գրութիւնը տուաւ մեզ որ հրատարակեմք որն որ սատանային մէկը իբր Եէնի գափուի Թաղական խորհրդոյ բերնէն գրած է.

Եէնիգափուի թաղեցիք մեզ կը բամբասեն թէ Թաղ. խորհուրդը ամեն բան գաղտնի կը գործեն եւ տեղեկագրութիւն չունին եւ այլն. մենք ալ ստիպուեցանք ասկէց վերջը ինչ որ ընենք այսինքն նըստենիս, ելլենիս, կայնենիս լրագրի միջոցաւ խաչատառակինք, կը խնդրենք Պ. Խմբագիր հետեւեալ տեղեկագրութիւննիս՝ ազգասիրաբար հրատարակելու բարեհաճիք:

Ամսոյս մէկին գիշեր ժամ երկուք ու կէսին տանաւր բացվեցաւ, խնդիրը օրթան նետվեցաւ, յուղեցինք, կղեցինք, քաշկըտեցինք, վերջապէս իրար չի կրցինք բերեր էինք. մէջերնուս գլուխը՝ մէկ անկիւն մը էվէլ ունեցող մէկ անդամ մը ըսաւ թէ խնդիրը Եկեղեցւոյ համար առնուած կուսանաց դպրոցին վրայ չէ մի. մինակ ան չէ, հիմա միւսները ձգէ. ճանրմ, թաղեցիք մեզի ինչ կը խառնըլին. մեզի անք ընտրեր լըմընցուցեր են. մենք ինչ կուզենք՝ ան կընենք: Անդիէն քառակուսի գլուխներէն մէկը, աղէկ ամմա թաղեցիք ելլան Վարչութեան բողոքեն թէ, առանց Տնտեսական խորհրդոյ հաւանութեամբը կալուած մը առեր են ըսեն նէ: Անոր խօսյալ կայ. նամակ մը կը գրենք Իւսքիւտարի Թաղ. խորհրդին թէ մինչեւ հիմա եղած ծախքերովը ետ առէք տէյի: Աղէկ ամմա, ասոնք խայտառակութիւն մը եւ ամօթ չէ մի. էյ, սուռաթը մերը չէ մի. այս

խօսքը ընդհանուր հաւանութեամբ ընդունեցինք :

Մէջերնիս՝ ամենէն մեծ, ամենէն երկար, հասարակած համեմատաբար, մէկ անդամնիս ըստ թէ՛ եթէ նամակը պիտի գրէք նե՛ իմ կարծիքս ալ պիտի ընդունվի, քանի որ Եկեղեցւոյ անուամբ առնուեցաւ, որն որ իր արժէքէն պակաս գինով տուին մեզի (ինչ պէտք է ետ տալ՝ քանի որ մէջն ալ չա՛ն կայ) մեր ութը անդամոցս ծախած ըլլան եւ ոչ Եկեղեցւոյ. կարճ անդամներնու մէկը անդիէն եւեցուց թէ՛ ատիկայ անուղղակի խարդախութիւն մըն է. — որ մեզի պատիւ չի բերեր: Անդիէն վեց անկիւն ունեցող գլուխու մը՝ կայնէ Պ. Ատենապետ, բոլոր լրագիրները կը գրեն թէ Եկեղեցւոյ թաղ. խորհուրդը յանցանաւոր ըլլալուն համար Վարչութեան կողմէն աղգարարութիւն մ'եկած է եղեր մեզի, մենք ալ հասկընալու չենք մի. ինչ ըսել է.....: Պարոն Ատենապետը դողալով զանգակը հնչեցընելով քիթն ալ տնկելով ըսաւ. խնդիրը մի փոխէք. շատ աղէկ. առջի խնդիրներնուս գանք ըսաւ. եթէ թաղեցւոց լեզուն իյնանք նե՛ ինչպէս պիտի ազատինք. ախպար, դուք ալ ինչպէս մարդ էք. հը՛. էֆէնտիմ: Ես ժամանակով էլ խան էի նե՛, ընկերներովս միատեղ մեր շահուն համար տէյրմէնի մը տեղ առինք, քանի մը տունի տեղ. հը՛ էֆէնտիմ: Ծախելէն վերջը վրան պուրծով արտա մը մնաց, հայեցանք որ հիշ մէկը չառներ կոր, Եկեղեցւոյ կտակեալ Սանտրլս պուրնին, հը՛. էֆէնտիմ 400 դրչ եկամուտ ունեցող մէկ սրճարանը 40 հազար դուրուչի ծախեցինք անոր տեղը. մեր ունեցած պուրծով արսան թաղեցւոց հավուզի տեղ ըսելով 45000 դրչի ծախեցինք, որ հիմայ տասը հազար դուրուչ հազիւ կընէ. հը՛. էֆէնտիմ. եթէ չէք հաւտար այս խօսքիս, հիմա խապաթը կընեմ. տահա տուած տեղերնիս մեր վրան է. հը՛. էֆէնտիմ. մենք անանկ իշկիւղարութիւններ ըրեր էինք քի, ասոնց լախըրտը՛ն կըլլայ. տահա դուք ինծի հետ ըլլաք, նայեցէք տահա ինչէր կընեմ ամա, սիզ պանա ույմայօրսունուզ. գօրգագսընըզ: Այս յառաջ բերած օրինաւոր փաստերը մեզի ցըցուցիք՝ ալ խօսք չունինք. անմիջապէս նամակը գրեցինք Իւսքիւտարի Ս. Խաչի Թաղ. խորհուրդին թէ «..... Եթէ Վարչութիւնը ձենէ տեղեկութիւն ուղէ՛ չըլլայ թէ Եկեղեցիին ծախեցինք ըսէք. հապա Թաղ. խորհրդոց ութ անդամոց ծախեցինք...» ըսէք հա. չէ նե սօնկրա դուք գիտէք:

Պ. Խմբագիր եթէ այս նամակնուս պատասխանը առնենք նե՛ ձեր լրագրոյն միջոցաւ պիտի յայտնենք:

Որով մնամ

* *
*
* *

Մարդուն մէկը որդին կը խրկէ նպարաւա. ճառին 1 հօտայ իւղ առնելու, տղան որ ճարտարութեամբ կը դիտէր նպարաւաճառին կշիռը լաւ տեսաւ որ, 100 տրամ պակաս կը կշռէր, բարկութեամբ եկաւ, ու ըսաւ. հայր, նպարաւաճառը, ճիշտ 100 տրամ պակաս տուաւ իւրեն զրուցեցի, բայց ըրածին վրայ զղջալու տեղ տուն տար քու հայրդ գիտէ ըսաւ. Հայրը որ ամենեւին դիտաւորութիւն չունէր նպարաւաճառին ստակը տալու ըսաւ. զաւակս թող 100 տրամը այն ուտէ 300 տրամն ալ մենք կուտենք:

— Յառաջիկայ նոր տարւոյն սկիզբէն գրական եւ ուսումնական ամսատետր մը պիտի հրատարակուի ԾԻԼՆ ԱԽԱՐԱՅՐԻ անունով, որուն խմբագիրը—Տնօրէնն է Մ. Ժարգոյ Պ. Մարկոս Լ. Ղաթէկեան՝ նախկին խմբագիր «Առունկ Հայոց աշխարհի» հանդիսին:

Տարեկան գինն է ճանապարհի ծախքով 6 քսաննոց արծաթ Մէճիտիէ:

Ստորագրութեան տեղերն են՝ մայրաքաղաքիս մէջ,

Խմբագրին գրասենեակը ՚ի Մահմուտ փաշա՝ Նորատուկեան Սիմոն աղայի խանին մէջ:

Մարգարեան Պ. Յարութիւնի գրատունը ՚ի Մէրճան:

Պ. Յ. Գալաթեանի գրատունը ՚ի Մահմուտ փաշա:

Ըտամաշէն Պ. Կարապետ Լղաթէկեանի սենեակը ՚ի Բէրա, Մեծ փողոց թիւ 228, վերնայարկ:

Եւ գրամափոխ Սարապետ աղա Տէօքմէ՝ ճեան ՚ի Ղալաթիա, կամրջին զլուխը, Գաղղիական բոսթային գլխացը:

Ընտանական Լղաթէկեան՝ արդէն հանրաճանօթ է Հայ հասարակութեան իւր տաղանդովն ու գրիչովն: Ռուսաստանի Առունկ ամսաթերթը այնքան համբաւ չի պիտի կրնար ստանալ թէ որ Պ. Լղաթէկեան իւր եռանդուն գրիչը նորա չի նուիրէր:

Ըյս սիրելի Հայու զաւակը ամեն Հայ պէտք է որ ճանչնայ. և հարկ եղած բաժանորդութեամբ նպաստէ նորա վերոյիշեալ ձեռնարկութեան:

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿՈՒՆԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Յ. ՔԻԻՐՔՃԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ, ԹԻԼ 10